

20. Den *Houtaccijs*, bestaende in 14 st. van honderd bondels hout, acht-en-acht, in den zestienden penning van den kooprij der boomen, gezaegd of ongezaegd hout, fagooten, ameloozen en violen; in 7 st. van honderd mutsaerden; in 2 st. van een raziere steenkolen en in 1 st. van eene raziere houtkolen. Alles ten laste van die de welke deze goederen in de stad bragten. Gld. 690.

21. Het *Kassieregt*, bestaende in 1 stuiver van ieder peerd, be-
spannen of niet, in stad komende. Gld. 564.

22. Den grooten *Azjnpacht*, bestaende in 12 st. van elke ton
azijn, ten laste der brouwers. Gld. 40.

23. Den *Houtaccijs* op koopen en verkoopen van huizen en erven,
ten laste van den verkoper, bestaende in 2 st. van ieder pond
grooten als hij inwoner is, en eenen stuiver wanneer hij vreemde-
ing is. Gld. 230.

24. Eindelijk, het *Regt van Issue*, bestaende in den tienden pen-
ning der weerde van al de zoo roerende als onroerende onleenige
goederen, die vreemdelingen of die dewelke geene poorters of vrij-
laten zijn van plaats en waer mede de stad Dixmude in hanze is,
komen te erven in sterfhuizen van poorters dezer stad; als ook
van al de goederen bezeten door die dewelke het poorterschap dezer
stad afstaan om een ander aen te nemen dat onder de gemelde
hanzeplaatsen niet bestaet. Zelden was er oorzaak tot heffen van
dit Regt.

Zoo dat al de Regten die in voegen waren, gemeenlijk opbragten
eene som van 10.113 gulden vlaemsch courant 's jaers.

Waren vrij van Regten:

1. Den Wijn bestemd tot 't doen van misse. 2. De Heeren Pastors
en Pitanciers. 3. De Paters-Recolletten. 4. De zwarte Zusters.
5. De Penitenten. 6. De Begijnen voor elk eene ton groot Bier
's jaers, en voor al hun klein bier. 7. De Armescholen. 8. De
Godshuizen. 9. Eindelijk die dewelke van wegens den Vorst brieven
van uitzondering bekomen hadden.

Dusdanig was den toestand der stad Dixmude, onder het gebied
van Zijne Majesteit den Keizer van Oostenrijk. »

KLOKGIETER MARC LE SERRE

De oude klok van Meetkerke (waarover Biekorf 1962, 222)
dateerde uit 1598 (en niet uit 1398, zoals J. Pollet in de Topo-
nymie van Meetkerke heeft geschreven).

Marc Le Serre, in 1595 gevestigd te St.-Winoksbergen, had in
1584 een klok gegoten te Brugge (Gilliodts, Le Carillon de Bruges
p. 89). Van deze klokgieter zijn werken bekend tussen de jaren
1574-1603, o.m. die klok van Meetkerke uit 1598.

A. D.

DE HERLEVING VAN DE VLAAMSE HAVENS NIEUWPDORT EN OOSTENDE IN 1814

Sedert 4 mei 1814 was geheel West-Vlaanderen door de verbon-
dene legers bezet; deze herovering stelde een einde aan de Franse
overheersing en aan de talrijke oorlogen van Napoleon. Onze ge-
westen kwamen toen voorlopig onder het generaalgouvernement
België om, op het einde van het jaar, bij Noord-Nederland gevoegd
te worden.

1. Het havenverkeer vóór de bevrijding

Ten gevolge van de continentale blokkade, op 21 november 1806
door Napoleon tegen Engeland uitgevaardigd, mochten hier geen
Engelse waren meer ingevoerd worden. Smokkelwaren, die langs
sluikwegen (o.m. langs de monding van het Zwin) hier aan wal
geraakten (1), werden overal door de politie opgespoord en open-
baar verbrand.

De beweging van onze havens had er ten zeerste onder te lijden.
Daarenboven had de Engelse vloot het volledig meesterschap op
zee, zodat onze schepen niet meer durfden uitvaren, terwijl onze
vissers thuis bleven.

Enkele gegevens over de beweging van de haven van Oostende
uit die tijd zijn bewaard gebleven. Er werd nog een kleine scheep-
vaart onderhouden met Denemarken en Noorwegen, en wel met
Franse schepen, die onder vreemde vlag voeren. Naar deze landen
werd wijn uitgevoerd, en vandaar brachten de schepen huiden,
potas en sulfer (zwavel) mede.

Volgens een opgave van de handelskamer te Oostende vaarden
van 1 augustus tot 30 september 1810 achttien schepen over en weer
naar Scandinavië; gedurende die twee maanden voerden ze samen
2774 ton in en uit. Het kleinste van deze schepen mat 26 ton, het
grootste 214 ton (2).

Hoewel de oorlog tegen Napoleon in Engeland voortduurde,
bestonden toch nog rechtstreekse verbindingen tussen Oostende en
Engeland. Wel werden onze schepen meestal op zee door de Engelse
vloot gekaapt, dit belette echter niet dat in het najaar van 1811
geld uit Engeland naar hier, en koopwaren van hier naar Engeland
werden overgebracht op Franse schepen, en dat eveneens op schepen
onder Franse vlag, passagiers uit Engeland te Oostende toekwamen
en uit deze haven vertrokken naar Londen.

(1) Over het smokkelen langs onze kust onder het Franse keizer-
rijk, zie Biekorf, 1928, blz. 369-371 en 1929, blz. 14-20 (Aan de
Vlaamse Kust onder het Fransche Keizerrijk).

(2) Rijksarchief te Brugge, Leiedepartement, nr. 2871.

Van 20 oktober tot 27 november 1811 zijn drie Franse handelschepen te Oostende uit Engeland toegekomen. Twee schepen resp. van 173 en 191 ton, voerden voor 8456 £ sterl. zilveren piasters in, voor 3200 £ sterl. aan goudstaven en voor 6500 F portugese munten. Een van deze schepen had zes passagiers aan boord, namelijk een Deense familie, die over Amsterdam naar huis terugkeerde. Het derde schip, van 65 ton, dat waarschijnlijk een soort maalboot was, had geen lading, maar 24 passagiers aan boord, bestemd voor Frankrijk, Holland, Zwitserland en Hannover. Twee van deze schepen waren op zee door de Britse marine gecontroleerd; één ervan zelfs tweemaal, de laatste maal op de rede van Oostende. Daarenboven werd een gekaapt Engels schip van 70 ton binnengebracht, geladen met wit steen en zeildoek, waarvan de vier leden van de bemanning in de gevangenis werden opgesloten.

De uitvarende schepen, alle van Franse nationaliteit, waren talrijker. Eén van 171 ton, onder Pruisische vlag, vaarde naar Londen met weefstoffen, jenever, blokken marmar, en zes kisten schilderijen. Twee andere schepen vaarden met wijn naar Londen; hun tonnenmaat is niet aangegeven. Vier Franse schepen van 20, 125, 183 en 192 ton, brachten Hollandse kaas naar Londen, en één schip op ballast, dat bestemd was voor Londen, had een passagier aan boord, namelijk Pierre Bauwens, die voor handelszaken naar Engeland reisde.

Over het verdere havenverkeer van Oostende zijn nog enkele andere bronnen bewaard van het einde van het Frans bewind, nl. van 10 december 1813 tot 12 januari 1814. De scheepvaart was nog verder ingekrompen. Op één maand tijd waren drie schepen de haven binnengevaren: twee uit Londen met 11 en 87 ton op ballast, en één uit Noorwegen van 85 ton, met stokvis. Drie schepen waren uitgevaren op ballast naar Bordeaux. Het waren boten van 119 en 127 ton, de tonnenmaat van het derde schip is niet aangegeven (3).

2. Na de Bevrijding

Op 1 oktober 1814 vroeg de intendant van het Leiedepartement aan de meiers van Nieuwpoort en van Oostende, een dagelijkse opgave van de havenbeweging.

De meier van NIEUWPOORT zond terstond een opgave van de havenbeweging sedert het vertrek van het Frans garnizoen op 4 mei 1814.

Elf handelsschepen waren binnengevaren: 3 Engelse met 184 ton, 5 Franse met 432 ton en 3 Nederlandse met 172 ton, samen 788 ton. Daarvan waren 670 ton zout, 48 ton paardenbonen; één schip van 70 ton vaarde binnen op ballast. Deze schepen kwamen

(3) Rijksarchief te Brugge, Modern Archief. Pakken, 3e reeks, nr. 1032. Ook het volgende is hieraan ontleend.

uit de havens van Duinkerke, Folkestone, Hull, Londen en Marennes bij Rochefort.

Uitgevaren waren vijf handelsschepen, vier Franse en één Nederlandse, met een gezamenlijke tonnenmaat van 427 ton. Alle vaarden op ballast. Ze trokken naar Bordeaux en Duinkerke.

Voor de drie laatste maanden van het jaar (1 oktober - 31 december 1814) vaarden tien handelsschepen te Nieuwpoort binnen: 5 Engelse, 3 Franse en 2 Belgische, met een gezamenlijke tonnenmaat van 464 ton, nl. 110 ton zout, 62 ton zout en fruit, 54 ton gezouten vlees, 17 ton faïence, 36 ton dennenhout en 17 ton tin. Vier ervan, met een gezamenlijke tonnenmaat van 154 ton, kwamen binnen op ballast. Al deze schepen stamden uit de havens van Dover, Duinkerke, Lillesand (Noorwegen), Londen, Marennes en Setubal (Portugal).

Zeven schepen vaarden uit: 3 Engelse, 2 Franse en 2 Belgische, die samen 193 ton maten. Hun lading bestond uit 108 ton tarwe, 115 ton paardenbonen en 17 ton eieren en fruit. Ze vaarden naar Dover, Londen, Oostende en Setubal.

Voor de haven van OOSTENDE zijn van 1 oktober tot 31 december 1814, 206 schepen binnengevaren met een tonnenmaat van 22.115 ton. Het kleinste mat 11 ton, en het grootste 346 ton.

De invoer omvatte: zout: 57 schepen met 8.620 ton; suiker en koffie: 31 schepen met 2661 ton; hout: 6 schepen met 911 ton; wijn en brandewijn: 7 schepen met 813 ton; tarwe: 6 schepen met 646 ton; lijnzaad: 4 schepen met 566 ton; rozijnen: 2 schepen met 450 ton; fruit: 2 schepen met 264 ton; potas: 2 schepen met 228 ton; kolen: 3 schepen met 172 ton; stokvis: 2 schepen met 171 ton; ijzer: 2 schepen met 169 ton; zout en fruit: 1 schip met 132 ton; katoen: 1 schip met 94 ton; zeep: 1 schip met 87 ton; teer: 1 schip met 60 ton; rogge: 1 schip met 54 ton; 75 ton; meubels: 1 schip met 60 ton; honden: een schip van 45 ton met lood: 1 schip met 54 ton; honden: een schip van 45 ton met 71 honden voor de prins van Oranje; oesters: 2 schepen met 38 ton.

Daarbij kwamen nog 10 schepen met gevarieerde lading van 855 ton; en eindelijk 61 schepen op ballast met 4870 ton.

Deze schepen stamden uit de havens: Bergen (Noorwegen) 3, Bordeaux 4, Bornan (?) 2, Calais 1, Cette 1, Cherbourg 1, Christiansand 1, Colchester 8, Cowes 1, Deal 1, Dover 8, Duinkerke 3, Elbing 1, Engeland 11, Faro (Portugal) 2, Göteborg 1, Glasgow 1, Greveningen 1, Harwich 1, Le Havre 2, Hull 2, Karlskrona (Zwe- den) 1, Leith 1, Liverpool 20, Libau 1, Londen 48, Malaga 1, Marennes (bij Rochefort) 24, Margate 5, Molde (Noorw.) 7, Memel 1, Nantes 2, Ramsgate 3, Riga 5, Rochester 7, Rotterdam 1, Sandwich 3, Saint-Martin 8, Setubal 4, Sint-Petersburg 2, Saint-

